

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

ט"ו בכסלו התשע"ג
29 בנובמבר 2012

חוזר ביטוח 2012-1-5
סיווג: חיים

מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים

בתוקף סמכותי לפי סעיף 2(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ולאחר התייעצות עם הועדה המייעצת, להלן הוראותיי.

1. כללי

תכניות לביטוח חיים משולבות בחיסכון המשוקות כיום על ידי חברות ביטוח, כוללות מקדמי המרה לקצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן: "מקדמי קצבה"). מקדמי קצבה נקבעים מראש - במועד הוצאת התכנית - ואינם ניתנים לעדכון גם כשמתארכת תוחלת החיים מעבר לצפוי. מחקר שערך לאחרונה אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון בוחן, בין היתר, את יכולת חברות ביטוח להתמודד עם סיכון הגלום במקדמי קצבה. תוצאות המחקר מראות כי גורמים שונים פוגעים ביכולת חברות להתמודד עם סיכון זה. בין גורמים אלו נמנים: חוסר וודאות רב בחיזוי תוחלת חיים עתידית לטווח ארוך, מיצוי מרווחים בחוזי ביטוח ותיקים לקיזוז השפעת עלייה בתוחלת החיים מעבר לצפוי, מתאם חיובי בין עלות מקדמי קצבה לחברות ביטוח לבין שיעור החוזים שבהם ממומשים המקדמים, העדר שוק מבטחי משנה למקדמי קצבה ושינויים בתקרת דמי הניהול. לפיכך, המשך שיווק תכניות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה יכול לפגוע ביכולתן של חברות לעמוד, בטווח הארוך, בהתחייבויות לתשלום קצבאות בגין תכניות אלו.

בנוסף, בחינת תכניות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה לאור התמורות הרבות שחלו בענף החיסכון הפנסיוני בשנים האחרונות, העלתה את הסוגיות הבאות:

א. עלות מקדמי קצבה מגולמת בדמי ניהול הנגבים בביטוח חיים. לפיכך, מבוטח אינו יודע מה עלות מקדמי הקצבה ומה עלות ניהול ההשקעה. בכך נמנעת ממבוטח אפשרות להשוות מחיריהם של מוצרים פנסיוניים שונים.

ב. חברות הביטוח מאפשרות הצטרפות לתכניות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה רק במסלולי קצבה מסוימים הנקבעים על ידן ומוחלים באופן גורף לגבי כלל לקוחותיהן. מבוטחים המצטרפים לתכנית כאמור אינם ערים בהכרח למשמעות של מסלול הקצבה והשלכתו על גובה הקצבה החודשית והם עלולים להצטרף לתוכניות אלו גם אם מקדמי הקצבה אינם לצרכיהם.

לנוכח האמור לעיל, להלן יפורטו הוראות המאפשרות להמשיך למכור תכניות ביטוח חיים עם מקדמי קצבה, בכפוף לנקיטת מספר צעדים שמטרתם להפחית במידה ניכרת את הסכנה לפגיעה ביכולת חברות לעמוד בהתחייבויותיהן לטווח ארוך, תוך טיפול בסוגיות האמורות.

2. הוראות

א. חברת ביטוח לא תשווק תכניות ביטוח חיים משולבות חיסכון עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים.

ב. על אף האמור בסעיף קטן (א) לעיל, חברת ביטוח תוכל לשווק תכניות ביטוח עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן: "כיסוי ביטוחי במקדמים מובטחים") לכל אלה:

(1) מי שמלאו להם לפחות 60 שנים במועד המכירה, ובלבד שתכניות אלו יעמדו בעקרונות הבאים:

(א) כיסוי ביטוחי במקדמים מובטחים יתומחר כרכיב עצמאי, שעלותו שקופה וגלויה למבוטח. לחילופין, תוכל חברת ביטוח לבחור לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון עם כיסוי ביטוחי במקדמים מובטחים שאינו מתומחר כרכיב עצמאי כאמור ובלבד שהתקיימו שני אלה:

(1) החברה תשווק במקביל גם תכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון ללא כיסוי ביטוחי במקדמים מובטחים.

(2) במועד הייעוץ או השיווק הפנסיוני תוצג ללקוח גם תכנית ביטוח חיים משולבת בחיסכון ללא כיסוי ביטוחי במקדמים מובטחים כאמור בפסקה (1), והמלצת היועץ או המשווק תתייחס לשתי תכניות אלו, לרבות במסמך ההנמקה, כמתחייב מסעיף 3(ג) לחוזר סוכנים ויועצים 1-10-2009 שעניינו הוראות לעניין מסמך הנמקה ומסירתו ללקוח, או חוזר אחר שיבוא במקומו.

(ב) תשלומים עבור כיסוי ביטוחי במקדמים מובטחים יהיו זהים לכלל המבוטחים שירכשו את אותו כיסוי באותו מועד, בכפוף לאבחנות המבוססות על מאפיינים אקטואריים.

(2) מי שיש לו חוזה ביטוח חיים שהוצא לפי תכנית ביטוח חיים משולבת בחיסכון עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן: "חוזה קיים"), ומבקש לבטל את החוזה הקיים בכללותו ולנייד את הכספים בחוזה הקיים לחוזה ביטוח חדש שהוצא לפי תכנית ביטוח חיים משולבת בחיסכון עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן: "חוזה חדש"), ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(א) החוזה הקיים נרכש לפני מועד כניסתו לתוקף של חוזר זה;

(ב) רכישת החוזה החדש תבוצע במהלך שנת 2013;

(ג) במועד רכישת החוזה החדש, סכומי ההפקדות לפי החוזה האמור יהיו זהים לסכומי ההפקדות לפי החוזה הקיים. החוזה החדש יאפשר הגדלת הפקדות רק כתוצאה ממקרים אלו:

(1) הצמדה למדד אובייקטיבי, שנקבע בחוזה הקיים במועד רכישת אותו חוזה.

(2) הגדלת הפקדות מבוטח שכיר הנובעת מגידול שכר ביחס לשכר המבוטח בחוזה או הגדלת שיעורי ההפקדה בהתאם להוראות צו ההרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק.

(3) הגדלת הפקדות של מבוטח עצמאי הנובעת מגידול בהכנסה החייבת ביחס להכנסה החייבת המבוטחת בחוזה.

(ד) רכישת החוזה החדש כפופה לסייגים שנקבעו בהיתרים לשיווק.

(ה) החוזה הקיים יבוטל עם ניווד הכספים לחוזה החדש.

3 . תחולה

הוראות חוזר זה יחולו על חברות ביטוח.

4 . תחילה

תחילתן של הוראות חוזר זה ביום 1 בינואר 2013.

עודד שריג
המפקח על הביטוח